

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPOS TARYBA
EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS

ANTRASIS SKYRIUS

BYLA ILJINA IR SARULIENĖ prieš LIETUVĄ
(Pareiškimo Nr. 32293/05)

SPRENDIMAS

STRASBŪRAS

2011 m. kovo 15 d.

GALUTINIS

2011-06-15

Šis sprendimas tapo galutinis pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį. Jame gali būti daromi redakcinio pobūdžio pataisymai.

Byloje Iljina ir Sarulienė prieš Lietuvą

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Antrasis skyrius), posėdžiaujant kolegijai, sudarytai iš:

pirmininkės Françoise Tulkens,

teisėjų Danutės Jočienės,

Ireneu Cabral Barreto,

David Thór Björgvinsson,

Giorgio Malinverni,

András Sajó,

Işıl Karakaş,

ir skyriaus kanclerio pavaduotojos Françoise Elens-Passos,

po svarstymo uždaramame posėdyje 2011 m. vasario 22 d.

skelbia tą dieną priimtą sprendimą:

PROCESAS

1. Bylą prieš Lietuvos Respubliką pradėjo dvi Lietuvos Respublikos pilietės Danuta Iljina (toliau tekste – pirmoji pareiškėja) ir Evelina Sarulienė (toliau tekste – antroji pareiškėja), kurios 2005 m. rugpjūčio 23 d. Teismui pateikė pareiškimą (Nr. 32293/05) pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau tekste – Konvencija) 34 straipsnį.

2. Pareiškėjoms atstovavo Vilniuje praktikuojanti advokatė D. Gumbrevičiūtė-Kuzminskienė. Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau tekste – Vyriausybė) atstovavo jos atstovė E. Baltutytė.

3. Pareiškėjos teigė, kad jos ir artimi jų šeimos nariai patyrė policijos pareigūnų brutalumą ir kad Lietuvos institucijų atliktas tyrimas dėl šio incidento nebuvo tinkamas.

4. 2008 m. liepos 10 d. Antrojo skyriaus pirmininkas nusprendė perduoti pareiškimą Vyriausybei pagal Konvencijos 3 ir 13 straipsnius. Taip pat buvo nutarta iš karto spręsti dėl pareiškimo priimtimumo ir esmės (Konvencijos 29 straipsnio 1 dalis).

FAKTAI

I. BYLOS APLINKYBĖS

5. Pirmoji pareiškėja gimė 1958 m., o antroji pareiškėja – 1978 m. Abi gyvena Vilniuje. Pirmoji pareiškėja yra antrosios pareiškėjos motina.

6. Antrosios pareiškėjos teigimu, 2004 m. rugpjūčio 3 d., apie 17 val. į pareiškėjų daugiabutį gyvenamąjį namą atvyko civiliais rūbais vilkintis policijos pareigūnas atlikti vogtų daiktų poėmio viename iš butų, buvusio greta pareiškėjų buto. Kartu su policijos pareigūnu atvyko įmonėje, kuriai priklausė minėti daiktai, dirbantis techninis ekspertas. Pareiškėjų kaimynas atsisakė įleisti policijos pareigūną, teigdamas, kad jis nesąs buto savininkas ir kad policijos pareigūnas nėra uniformotas. Tuo metu antroji pareiškėja, jos dėdė O. B. ir jos brolis V. I. išėjo į laiptinę parūkyti. Antrosios pareiškėjos teigimu, ji ir jos brolis pasakė policijos pareigūnui, kad šis neturįs teisės

brautis į butą jėga. Policijos pareigūnas išvyko pakviesti pastiprinimo, tačiau prieš išvykdamas pasakė „pasiruoškit vykti [su policija]“.

7. Visos kitos konflikto laiptinėje aplinkybės yra šalių ginčo objektas.

A. Pareiškėjų įvykių versija

8. Antrosios pareiškėjos teigimu, vėliau į įvykio vietą atvyko dar du uniformuoti policijos pareigūnai. Vienas staiga sučiupo V. I., užtaisė ginklą ir jį nukreipė į V. I. Antroji pareiškėja ėmė šauktis pagalbos, o tada policijos pareigūnas nukreipė ginklą į ją. Kitas policijos pareigūnas paliepė pirmajam nuleisti ginklą, tuomet abu policijos pareigūnai ėmė V. I. mušti. Policininkai iškvietė pastiprinimą ir į įvykio vietą atvyko papildomos policijos pajėgos; papildomai atvykę policijos pareigūnai mušė V. I. ir O. B. guminėmis lazdomis, daužė juos kumščiais ir spardė. Tuo metu iš darbo grįžo antrosios pareiškėjos tėvas A. I. ir paprašė, kad policijos pareigūnai paaiškintų, kas vyksta. Užuoat atsakęs, policijos pareigūnas ėmė gumine lazda daužyti jo galvą, pečius ir rankas. Antrosios pareiškėjos duktė, kuriai tuo metu buvo vieneri metai ir septyni mėnesiai, mėgino išeiti iš buto ir pasižiūrėti, kas vyksta koridoriuje. Policijos pareigūnas bandė pastumti ir uždaryti šarvuotas buto duris. Kad dukra nesusižeistų, antroji pareiškėja tarp durų ir sienos įkišo koją, dėl ko jos koja buvo sužalota. O. B., V. I. ir A. I. buvo sulaikyti. Antroji pareiškėja telefonu paskambino pirmajai pareiškėjai.

9. Pirmosios pareiškėjos teigimu, kai tik dukra paskambino telefonu, ji iš karto atvyko į įvykio vietą. Daugiabučio gyvenamojo namo kieme ji pamatė tris policijos automobilius ir kelis policijos pareigūnus. O. B., V. I. ir A. I. jau sėdėjo policijos automobiliuose, o aplinkui būriavosi daug žmonių. Ji paklausė policijos pareigūnų, kas vyksta. Tačiau policijos pareigūnai nieko nepaaiškino ir ėmė stumti besibūriuojančius žmones nuo policijos automobilių. Pirmoji pareiškėja pabandė sustabdyti policijos pareigūnus ir užgulė policijos automobilio kapotą. Policijos pareigūnas pradėjo važiuoti, ir pareiškėja visame kūne pajuto skausmą. Policijos pareigūnas jėga atitraukė ją nuo automobilio, nuplėšė palaidinę, spyrė į užpakalį ir partrenkė ją, pusnuogę, tik su liemenėle, ant žolės. Ji atsitokėjo tik tada, kai policija jau važiuavo iš kiemo.

B. Vyriausybės įvykių versija

10. Savo 2008 m. gruodžio 3 d. pastabose Vyriausybė teigė, kad pastiprinimui į laiptinę atvyko dar du policijos pareigūnai. V. I. vėl išėjo iš buto ir ėmė užgaulioti policijos pareigūnus. Į laiptinę išėjo ir antroji pareiškėja bei jos draugė S. Š. Policijos pareigūnai pareikalavo, kad V. I. liautųsi nederamai elgtis ir įspėjo jį apie tai, kokios gali būti trukdymo pasekmės. V. I. nenusileido, todėl policijos pareigūnai pamėgino jį sulaikyti. Sulaikomas V. I. priešinosi suduodamas pareigūnams. Tada iš buto išbėgo O. B. ir ėmė stumdyti pareigūnus. Iškvietus papildomas policijos pajėgas, į įvykio vietą atvyko dar keturi pareigūnai. Policininkai pabandė sulaikyti V. I. ir O. B. Tuo metu į muštynes įsitraukė staiga pasirodęs A. I., kuris stengėsi neleisti policininkams sulaikyti jo giminaičių. Antroji pareiškėja ir S. Š., stumdydamos policijos pareigūnus ir tampydamos juos už drabužių, irgi trukdė pareigūnams atlikti savo pareigas. Vyriausybė atkreipė dėmesį, kad kalbant apie antrosios pareiškėjos kojos sužalojimą, apklausiamoje policijoje jos draugė S. Š. teigė, kad „policijos pareigūnas trenkė durimis taip triukšmingai, kad antrosios pareiškėjos duktė ėmė verkti.“ Galiausiai V. I., O. B. ir A. I. uždėjo antrankius ir visus įsodino į daugiabučio gyvenamojo namo kieme stovėjusius policijos automobilius. Nė vienas policijos pareigūnas nei panaudojo, nei demonstravo ginklą, nei grasino jį panaudoti. Užguldama pirmojo automobilio kapotą, pirmoji pareiškėja bandė neišleisti policijos automobilį iš kiemo. Tuo metu variklis buvo išjungtas, o automobilis nejudėjo. Vienas iš pareigūnų, padedamas kitų dviejų, jėga atitraukė antrąją pareiškėją nuo automobilio, laikydamas ją už abiejų rankų.

C. Tolesni įvykiai

11. Teismui pateiktuose dokumentuose nurodyta, kad 2004 m. rugpjūčio 4 ir 5 d. Lietuvos teisės universiteto Teismo medicinos instituto medicinos ekspertas apžiūrėjo pareiškėjas ir tris incidente dalyvavusius jų šeimų narius. Visiems penkiems nustatytas nežymus sveikatos sutrikdymas. Konkrečiai ant pirmosios pareiškėjos kaktos pastebėtas įdrėskimas, o ant pečių – penkios nuo 1,5 cm iki 7 cm dydžio mėlynės, atsiradusios mažiausiai dėl trijų trauminių poveikių. Gydytojo pažymoje konstatuota, kad ji buvo nedarbinga nuo rugpjūčio 4 iki 13 d.

12. Antrajai pareiškėjai nustatytas dešinės kojos sužalojimas, atsiradęs nuo smūgio sunkiu buku daiktu. Antrosios pareiškėjos broliui V. I. nustatytos mėlynės ir įdrėskimai ant alkūnių, dilbių ir kairiojo kelio, atsiradę mažiausiai dėl penkių trauminių poveikių mažu sunkiu buku daiktu. Jis gavo nedarbingumo pažymėjimą iki rugpjūčio 13 d.

13. Antrosios pareiškėjos tėvas A. I. gydytojui teigė, kad policijos pareigūnas kelis kartus sudavė jam gumine lazda per galvą ir kairįjį petį. Ant A. I. smilkinio gydytojas pastebėjo 3 cm skersmens mėlynę, o ant dešinės rankos – įdrėskimus. Šie sužalojimai atsirado dėl mažiausiai trijų trauminių poveikių.

14. Pirmosios pareiškėjos brolis O. B. medicinos ekspertui teigė, kad kivirčo su policija metu pareigūnai jį mušė, užlaužė ant nugaros rankas ir spardė krūtinę. Medicinos ekspertas nustatė, kad ant O. B. dešiniojo dilbio buvo patinęs 0,5x3cm dydžio įdrėskimas, o ant dešiniojo peties – 2 cm skersmens mėlynė. Šie sužalojimai atsirado mažiausiai dėl dviejų trauminių poveikių sunkiu buku daiktu ir galimai O. B. nurodytu būdu bei metu. O. B. gavo nedarbingumo pažymėjimą iki rugpjūčio 13 d.

15. Taip pat medicinos ekspertas padarė išvadą, kad minėti sužalojimai galėjo atsirasti kivirčo su policijos pareigūnais metu.

16. 2004 m. rugpjūčio 3 d. vakare abi pareiškėjos pateikė Vilniaus miesto vyriausiajam policijos komisariatui ir prokuratūrai raštiškus pareiškimus. Pareiškėjos reikalavo įvertinti policijos pareigūnų veiksmus ir nustatyti incidente dalyvavusius policijos pareigūnus. O. B., V. I. ir A. I. policijos areštinėje išbuvo per naktį. Kitą rytą O. B., V. I. ir A. I. buvo apklausti ir tą patį rytą paleisti iš areštinės.

17. Ikiteisminį tyrimą atliekantis policijos pareigūnas pareiškė A. I., V. I. ir O. B. įtarimus pagal Baudžiamojo kodekso 286 straipsnį (valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens įžeidimas) ir 290 straipsnį (pasipriešinimas valstybės tarnautojui ar viešojo administravimo funkcijas atliekančiam asmeniui). Tačiau nenustačius pakankamai įtariamųjų kaltę pagrindžiančių įrodymų, 2004 m. gruodžio 15 d. pareikšti įtarimai A. I., V. I. ir O. B. buvo panaikinti (pagal Baudžiamojo proceso kodekso 212 straipsnio 1 dalies 2 punktą).

18. 2004 m. rugpjūčio 4 d. A. I., V. I. ir O. B. pateikė Vilniaus apygardos vyriausiajam prokurorui raštišką skundą. Jie teigė, kad policijos pareigūnai juos mušė be jokios priežasties ir kad jie netgi patyrė grėsmę, kad prieš juos bus panaudotas ginklas. Argumentuodami, kad policijos pareigūnai apkaltino juos pažeidus viešąją tvarką vien tik tam, kad apgintų munduro garbę, ir remdamiesi Baudžiamojo proceso kodekso 169 straipsniu ir 170 straipsnio 1 dalimi A. I., V. I. ir O. B. prašė prokurorą, kad policininkų veiksmus iširtų prokuratūra neperduodant tyrimo policijos ikiteisminio tyrimo pareigūnams.

19. Pareiškėjų prašymu 2004 m. rugpjūčio 12 d. Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato Vidaus tyrimų poskyris pradėjo ikiteisminį tyrimą pagal Baudžiamojo kodekso 228 straipsnio 1 dalį dėl policijos pareigūnų piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi ir įgaliojimų viršijimo, pagal kurį už tokius veiksmus numatyta baudžiamoji atsakomybė.

20. Duodami parodymus Vidaus tyrimų poskyriui policijos pareigūnai teigė, kad V. I. mėgino sutrukdyti jiems vykdyti savo pareigas ir juos įžeidė. Pareigūnai bandė jį sulaikyti dėl tokio elgesio, tačiau šis, panaudodamas smurtą, pareigūnams pasipriešino. Tada atvyko O. B. ir bandė neleisti policininkams sulaikyti V. I. Galiausiai įvykio vietoje atsirado A. I., kuris irgi įsitraukė į grumtynes. Be to, laiptinėje dar buvo ir dvi moterys, kurios tampė pareigūnus už rankų. Todėl O. B., V. I. ir A. I. buvo sulaikyti ir nugabenti į policijos nuovadą. Incidento metu nė vienas policininkas nei panaudojo ginklą, nei jį demonstravo ar grasino panaudoti.

21. 2004 m. rugpjūčio 13 d. – lapkričio 4 d. Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato Vidaus tyrimų poskyrio ikiteisminio tyrimo pareigūnas apklausė policijos pareigūnus, pareiškėjas ir vyriškos lyties jų šeimos narius, taip pat įvykio liudininkais buvusius pareiškėjų kaimynus. Apklausa vyko policijos komisariato patalpose. Nei apklausiant pareiškėjas, nei apklausiant A. I., V. I. ar O. B. jiems atstovaujantys advokatai nedalyvavo. Policijos pareigūnai ir pareiškėjos atitinkamai laikėsi savos įvykių versijos.

22. 2004 m. gruodžio 1 d. Vilniaus miesto apylinkės prokuratūra ikiteisminį tyrimą nutraukė, konstatavusi, kad nesurinkta pakankamai objektyvių įrodymų, jog policijos pareigūnai būtų piktnaudžiavę savo įgaliojimais ar bereikalingai panaudoję jėgą.

23. 2005 m. sausio 12 ir 14 d. pareiškėjos tą nutarimą apskundė Vilniaus apygardos prokuratūrai, tvirtindamos, kad „atsižvelgiant į tai, jog [policijos] ikiteisminio tyrimo pareigūnas klaidino liudytojus siekdamas išgauti [policijos] pareigūnams palankius parodymus, jos negalėjo tikėtis kitokio tyrimo rezultato.“ Pareiškėjos įrodinėjo, kad policijos pareigūnai prieš jas panaudojo pernelyg didelę jėgą ir grasino panaudoti ginklą. Kartu jos pareiškė, jog atsižvelgiant į tai, kad policijos pareigūnai nenurodė incidento metu panaudotų konkrečių kovinių imtynių veiksmų, ikiteisminiam tyrimui policijos pareigūnų pateikti parodymai yra neišsamūs. Be to, iš sužalojimų ant pareiškėjų kūnų lokalizacijos buvo galima daryti prielaidą, kad policija pasinaudojo ne tik specialiosiomis sulaikymo priemonėmis, bet ir aiškiai panaudojo fizinę prievartą.

24. 2005 m. vasario 7 d. Vilniaus apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras pareiškėjų skundą atmetė kaip nepagrįstą. Jis atkreipė dėmesį į 2004 m. gruodžio 15 d. prokuroro sprendimą panaikinti įtarimus A. I., V. I. ir O. B. kaip nepagrįstus nesant pakankamai įrodymų. Tačiau kaip matyti iš jo nutarimo, išanalizavęs incidento šalių pareiškimus, kuriuos užfiksavo policijos Vidaus tyrimų poskyrio ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras nustatė, kad objektyvių duomenų, kurie galėtų pagrįsti pareiškėjų tvirtinimus, jog policininkų veiksmai buvo neteisėti, nebuvo. Prokuroras nepatenkino pareiškėjų reikalavimo apklausti policijos pareigūnus dar kartą, nes „policijos pareigūnų parodymai apie V. I., A. I. ir kitų policijai trukdžiusių asmenų veiksmus, taip pat apie juos sulaikant panaudotą jėgą buvo pakankamai išsamūs ir visapusiški.“

25. 2005 m. vasario 18 d. pareiškėjos apskundė nutarimą Vilniaus miesto pirmajam apylinkės teismui, prašydamos atnaujinti ikiteisminį tyrimą ir dar kartą išsamiau apklausti liudytojus. Jos tvirtino, kad policijos ikiteisminio tyrimo pareigūnas atsisakė užrašyti kai kurių liudytojų parodymus, tokiu būdu sunaikindamas įrodymus apie policijos pareigūnų padarytą nusikaltimą. Policijos veiksmai buvę tirti paviršutiniškai. Pareiškėjos prašė teismą nustatyti, kokius konkrečius veiksmus reikėtų priskirti kiekvienam policijos pareigūnui. Jos taip pat atkreipė dėmesį, kad 2004 m. gruodžio 15 d. prokuroras priėmė nutarimą panaikinti įtarimus A. I., V. I. ir O. B.

26. 2005 m. kovo 3 d. Vilniaus miesto pirmasis apylinkės teismas priėmė vieno puslapio apimties teismo nutartį, kurioje konstatavo, kad ikiteisminis tyrimas buvo atliktas išsamiai, o prokurorų priimti nutarimai – pagrįsti. Teismo nuomone, medicinos ekspertų išvados, kad pareiškėjos ir jų šeimos nariai patyrė nežymius sveikatos sutrikdymus, neįrodo, jog policijos pareigūnai viršijo įgaliojimus – pareiškėjos priešinosi policininkams ir dėl to patyrė sužalojimus. Teismas taip pat pažymėjo, kad pareiškėjos nepateikė naujų įrodymų. Dėl šių priežasčių pareiškėjų skundas buvo atmestas. Šis sprendimas buvo galutinis.

II. BYLAI REIKŠMINGA VIDAUS TEISĖ IR PRAKTIKA

27. Baudžiamojo kodekso 228 straipsnis numato baudžiamąją atsakomybę už piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi jei juridinis arba fizinis asmuo dėl valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens tokio piktnaudžiavimo patyrė didelę žalą. Pagal Baudžiamojo kodekso 286 straipsnį asmuo gali būti patraukiamas baudžiamojon atsakomybėn už pasipriešinimą policijos pareigūno įsakymams ir grasinimą panaudoti fizinį smurtą jo atžvilgiu. To paties Kodekso 290 straipsnyje nustatyta, kad tam, kas įžeidė valstybės tarnautoją ar viešojo administravimo funkcijas atliekantį asmenį, taikoma baudžiamoji atsakomybė.

28. Policijos veiklos įstatymo 21 straipsnyje nustatyta, kad policijos pareigūnas privalo gerbti ir ginti žmogaus orumą, užtikrinti ir saugoti jo teises ir laisves. Policijos pareigūnai turi teisę panaudoti prievartą tada, kai būtina užkirsti kelią teisės pažeidimams, sulaikyti juos padariusius asmenis ir kitais atvejais, saugant bei ginant asmens, visuomenės, valstybės teisėtus interesus. Fizinę prievartą galima panaudoti sulaikant teisės pažeidimą padariusį asmenį, kuris aktyviais veiksmais vengia sulaikymo (to paties įstatymo 23 ir 24 straipsnis).

29. Prokuratūros įstatyme nustatyta, kad atlikdamas savo funkcijas prokuroras yra nepriklausomas (11 straipsnis). Prokuroras atlieka ir organizuoja ikiteisminį tyrimą, jam vadovauja ir kontroliuoja ikiteisminio tyrimo pareigūnų proceso veiklą. Prokuroro sprendimą galima apskųsti aukštesniajam prokurorui (to paties įstatymo 15 ir 16 straipsnis).

30. Baudžiamojo proceso kodekse numatyta, kad ikiteisminio tyrimo pareigūno proceso veiksmus ir nutarimus proceso dalyviai gali apskųsti ikiteisminio tyrimo pareigūną kontroliuojančiam prokurorui. Prokuroro nutarimas gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui, o vėliau – ikiteisminio tyrimo teisėjui (to paties Kodekso 62 ir 63 straipsnis). Nagrinėdamas skundą prokuroras ir ikiteisminio tyrimo teisėjas turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo dokumentais ir pareikalauti ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro paaiškinimų, jeigu jie nebuvo pateikti anksčiau. Ikiteisminio tyrimo teisėjui nagrinėjant skundą gali dalyvauti prokuroras, įtariamojo gynėjas, įtariamasis ir skundą padavęs asmuo. Be to, ikiteisminio tyrimo teisėjas turi teisę apklausti liudytojus, įtariamuosius ir nukentėjusius asmenis. Iki 2007 m. rugpjūčio 31 d. ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimas būdavo galutinis (to paties Kodekso 64 ir 176 straipsnis). Nuo minėtosios datos ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimą galima apskųsti aukštesnės instancijos teismui (to paties Kodekso 214 straipsnio 3 dalis).

31. Ikiteisminį tyrimą gali atlikti policija, tačiau ją organizuoja ir jam vadovauja prokuroras, kuris privalo prižiūrėti, kaip vyksta tyrimas, ir kuris gali priimti sprendimą atlikti visą ikiteisminį tyrimą ar jo dalį pats (Baudžiamojo proceso kodekso 164, 165, 169 straipsniai ir 170 straipsnio 1 dalis). Pagal to paties Kodekso 212 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir 214 straipsnio 1 dalį prokuroras nutraukia ikiteisminį tyrimą, jei nesurenkama pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo.

32. Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato Vidaus tyrimų poskyrio nuostatuose, patvirtintuose 2000 m. gegužės 13 d., nustatyta, kad minėtas poskyris yra autonomiškas struktūrinis padalinys, kuris pavaldus ir atskaitingas Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato vyriausiajam komisarui arba jo pavaduotojui. Skyriaus funkcijos – atlikti ikiteisminį tyrimą dėl policijos pareigūnų įvykdytos nusikalstamos veikos. Atlikdami tyrimą minėto skyriaus pareigūnai turi teisę apklausti policijos pareigūnus ir kitus asmenis.

33. Savo pastabose dėl priimtino ir bylos esmės Vyriausybė pateikė Teismui naujausius vidaus teismų praktikos bylose dėl policijos piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi pavyzdžius. Konkrečiai Vyriausybė nurodė 2008 m. liepos 21 d. Vilniaus miesto pirmojo apylinkės teismo nuosprendį, pagal kurį du policijos pareigūnai pripažinti piktnaudžiavę tarnybine padėtimi.

Policininkai buvo apkaltinti tuo, kad sulaikydami du įtariamuosius, panaudojo pernelyg didelę jėgą, o vėliau sulaikytuosius mušė areštinėje. Vyriausybė atkreipė dėmesį, kad išklausęs ir įsigilinęs į įvairių liudytojų parodymus bei įvertinęs jų patikimumą teismas pripažino nukentėjusiųjų versiją patikimesne. Vyriausybė nurodė ir to paties teismo 2003 m. liepos 21 d. nuosprendį, kurį vėliau palaikė Aukščiausiasis teismas ir kuriame du policijos pareigūnai buvo pripažinti piktnaudžiaavę tarnybine padėtimi bei apklausos metu mušę įtariamąjį. Nuosprendis priimtas remiantis nukentėjusiojo pateikta įvykių versija, kurią patvirtino medicininės apžiūros dokumentai. Tas faktas, kad drauge dirbantys policijos pareigūnai liudijo kaltinamo policininko naudai, neprivertė teismo suabejoti nukentėjusiojo skundo pagrįstumu.

TEISĖ

I. DĖL KONVENCIJOS 3 STRAIPSNIO PAŽEIDIMO

34. Pareiškėjos skundėsi, kad policijos pareigūnų elgesys, kurį jos ir jų šeimų nariai patyrė per 2004 m. rugpjūčio 3 d. įvykius, sukėlė joms dideles fizines ir dvasines kančias, kurios prilygsta nežmoniškam ir žeminančiam orumą elgesiui bei pažeidžia Konvencijos 3 straipsnį. Jos taip pat skundėsi, kad ikiteisminio tyrimo institucijos ir prokuratūra bei teismas neatliko veiksmingo ir nešališko įvykių tyrimo, kuris leistų nustatyti ir nubausti atsakingus policijos pareigūnus. Tai teigdamos pareiškėjos rėmėsi Konvencijos 3 straipsniu ir 6 bei 13 straipsniais.

35. Teismas yra tos nuomonės, kad minėti skundai turi būti nagrinėjami tik pagal Konvencijos 3 straipsnį, kuriame nustatyta:

„Niekas negali būti kankinamas, patirti nežmonišką ar žeminantį jo orumą elgesį, arba tokiu būdu būti baudžiamas.“

36. Vyriausybė pareiškėjų teiginius ginčijo.

A. Priimtinumai

37. Atsižvelgdamas į šalių teiginius Teismas yra tos nuomonės, kad pareiškėjų skundai kelia sudėtingus fakto ir teisės klausimus, dėl kurių gali būti nuspręsta tik išnagrinėjus bylos esmę. Todėl Teismas daro išvadą, kad šie skundai nėra aiškiai nepagrįsti pagal Konvencijos 35 straipsnio 3 dalį. Jokio kito pagrindo paskelbti juos nepriimtinais nebuvo nustatyta.

B. Bylos esmė

1. Šalių teiginiai

38. Pareiškėjos teigė, kad jos buvo sužalotos dėl to, kad incidente dalyvavę policijos pareigūnai nesant būtinybės ir neproporcingai panaudojo jėgą. Be to, dar blogiau negu jų patirtas fizinis skausmas dėl sužalojimų, buvo baimė, kančios, sielvartas, netikrumas, pažeminimas ir neteisybės pojūtis, kuriuos patyrė matydamos, jog jų šeimos nariai mušami ir sulaikomi nesant akivaizdaus teisinio pagrindo. Pareiškėjos kritiškai vertino institucijų vykdytą ikiteisminį tyrimą dėl netinkamo policijos pareigūnų elgesio. Pareiškėjų manymu, ikiteisminį tyrimą atlikusios institucijos ir prokuratūra neatliko išsamaus ir veiksmingo oficialaus tyrimo, kuris leistų nustatyti ir nubausti atsakingus policijos pareigūnus.

39. Vyriausybė atkreipė dėmesį, kad pareiškėjų nurodytas tariamas netinkamas elgesys, dėl kurio atsirado nežymūs sužalojimai, vyko teisėtai sulaikant pareiškėjų giminaičius. Pačios pareiškėjos aktyviai dalyvavo konflikte ir kliudė policijos pareigūnams atlikti savo teisėtas pareigas. Be to, Vyriausybė rimtai abejojo, ar pareiškėjų patirti nežymūs sužalojimai pasiekė tokį sunkumo

laipsnį, kad patektų į Konvencijos 3 straipsnio taikymo sritį. Pripažindama, kad bet koks jėgos panaudojimas prieš pareiškėjas, jei jis nebuvo neišvengiamai būtinas dėl pačių pareiškėjų elgesio, galėtų būti laikomas Konvencijos 3 straipsnio reikalavimų pažeidimu, Vyriausybė taip pat teigė, kad pagal pareiškėjų veiksmus policijos pareigūnų panaudota jėga buvo neišvengiamai būtina ir ne per didelė. Galiausiai, kalbant apie tyrimo veiksmingumą ir procesinius veiksmus, Vyriausybė tvirtino, kad įvykis buvo ištirtas nedelsiant, tyrimas buvo nepriklausomas ir išsamus, o parodymus davė dvidešimt du liudininkai. Atsižvelgiant į tai, kad būtent dėl to paties incidento procesiniai veiksmai vykdyti du kartus ir kad tyrimą atlikusieji pareigūnai abu kartus naudojosi ta pačia medžiaga, nebuvo jokios priežasties teigti, jog nebuvo išsaugoti kokie nors įrodymai ir tokiu būdu trukdyta nustatyti tiesą.

2. Teismo vertinimas

a) Bendrieji principai

40. Teismas jau daug kartų yra konstatavęs, kad Konvencijos 3 straipsnis saugo pamatines demokratinių valstybių vertybes. Kitaip negu dauguma savarankiškų Konvencijos ir jos protokolų straipsnių, 3 straipsnis nenumato jokių išimčių, o Konvencijos 15 straipsnio 2 dalis numato, kad jokie nukrypimai neleistini netgi tada, jei nepaprastoji padėtis keltų grėsmę tautos išlikimui (žr. *Selmouni prieš Prancūziją* [GC], Nr. 25803/94, § 95, ECHR 1999-V). Konvencija absoliučiai draudžia kankinimus ir nežmonišką ar žeminantį orumą elgesį arba tokio pobūdžio baudimą nepriklausomai nuo nukentėjusiojo elgesio (žr. *Chahal prieš Jungtinę Karalystę*, 1996 m. lapkričio 15 d. sprendimas, § 79. Pranešimai, 1996-V).

41. Teismas taip pat primena, kad tam, kad netinkamas elgesys patektų į Konvencijos 3 straipsnio taikymo sritį, toks elgesys turi būti pasiekęs minimalų žiaurumo laipsnį. Tai santykinis vertinimas, kuris priklauso nuo visų bylos aplinkybių, pvz., nuo tokio elgesio trukmės, nuo fizinio ir (arba) dvasinio poveikio (žr. *Assenov ir kiti prieš Bulgariją*, 1998 m. spalio 28 d. § 94. *Pranešimai apie nutartis ir sprendimus* 1998-VIII).

42. Teismas taip pat nuolat pabrėžia, kad jei asmuo patikimai tvirtina, jog būdamas policijos ar kitų panašių valstybės įgaliotų asmenų žinioje jis patyrė elgesį, kuris pažeidžia Konvencijos 3 straipsnį, tada šio straipsnio nuostatos aiškinimas kartu su 1 straipsnyje apibrėžta valstybės bendrąja pareiga „kiekvienam jų jurisdikcijai priklausančiam asmeniui garantuoti šios Konvencijos... apibrėžtas teises bei laisvės“ implicitiškai reikalauja, kad būtų atliekamas veiksmingas oficialus tyrimas. Kaip ir tyrimas pagal Konvencijos 2 straipsnį, toks tyrimas turėtų sudaryti galimybes nustatyti ir nubausti kaltuosius asmenis (žr. *Labita prieš Italiją* [GC], Nr. 26772/95, § 131, ECHR 2000-IV).

43. Kai jėgos panaudojimas iš policijos pusės yra ginčytinas, tyrimas irgi turi būti veiksmingas ta prasme, kad atliekant jį būtų galima nustatyti, ar tomis aplinkybėmis jėga buvo panaudota pagrįstai, ar nepagrįstai. Tyrimas dėl ginčytinų tvirtinimų apie netinkamą elgesį irgi turi būti išsamus. Tai reiškia, kad ikiteisminį tyrimą atliekančios institucijos visada privalo dėti rimtas pastangas siekiant nustatyti, kas įvyko, jos neturėtų pasikliauti skubotomis ar nepagrįstomis išvadomis tyrimui užbaigti arba jomis remiantis priimti sprendimus. Institucijos turi imtis visų pagrįstų joms įmanomų veiksmų užtikrinti, kad būtų gauti su incidentu susiję parodymai, įskaitant *inter alia*, įvykį mačiusių liudytojų parodymus ir teismo medicinos ekspertų įrodymus. Bet kokie tyrimo trūkumai, dėl kurių neįmanoma nustatyti sužalojimo priežasties arba atsakingų asmenų tapatybės, gali reikšti, kad nusižengiama šiam standartui (žr. *Corsacov prieš Moldovą*, Nr. 18944/02, § 69, 2006 m. balandžio 4 d.).

44. Be to, bendroji taisyklė, pagal kurią tyrimas dėl valstybės įgaliotų asmenų netinkamo elgesio laikomas veiksmingu, yra ta, kad už apklausą atsakingi asmenys ir tyrimą atliekantys

pareigūnai neturėtų būti susiję su į incidentą įsipainiojusiais asmenimis. Tai reiškia, jog neturėtų būti ne tik jokių hierarchinių ar institucinių ryšių, bet ir tyrimą atliekantys pareigūnai faktiškai turėtų būti nepriklausomi (žr. *Bati ir kiti prieš Turkiją*, Nr. 33097/96 ir Nr. 57834/00, § 135, ECHR 2004-IV (ištraukos)).

45. Galiausiai, kalbant apie įrodymų vertinimą tais atvejais, kai jau yra įvykę vidaus teisminiai procesai, Teismas nekelia sau užduoties vidaus teismų atliktą įvykių vertinimą pakeisti savo vertinimu, o bendroji taisyklė yra ta, kad įrodymus vertina patys teismai (žr. *Klaas prieš Vokietiją*, 1993 m. rugsėjo 22 d., § 29, A serija, Nr. 269). Nors Teismas ir neapsiriboja vidaus teismų išvadomis, tačiau kad būtų galima nukrypti nuo tų teismų padarytų išvadų paprastai reikia įtikinamų pagrindų. Tais atvejais, kai pareiškimai teikiami pagal Konvencijos 2 ir 3 straipsnį, Teismas privalo juos išnagrinėti ypač atidžiai (žr. *Matko prieš Slovėniją*, Nr. 43393/98, § 100, 2006 m. lapkričio 2 d).

b) Minėtų principų taikymas šioje byloje

46. Teismas atkreipia dėmesį, kad nacionalinių procesų šalys neginčijo to fakto, kad pagal medicinos ekspertų išvadas sužalojimai faktiškai atsirado vykstant konfliktui su policija. Būtent teismo medicinos ekspertas padarė išvadą, kad pareiškėjos ir trys jų vyriškos lyties šeimos nariai patyrė nežymius sveikatos sutrikdymus, pasireiškusius mėlynėmis ir įbrėžimais, ir kad, išskyrus antrąją pareiškėją ir A. I., visi pasveiko per devynias dienas. Išnagrinėjęs pateiktą medžiagą Teismas daro išvadą, kad pareiškėjų sužalojimai atitinka jų įvykių versiją, įskaitant ir tai, kad pirmoji pareiškėja buvo už rankų tempiama nuo policijos automobilio, ir kad antrajai pareiškėjai durimis buvo suspausta koja.

47. Be to, Teismas pakartoja, jog Konvencijos 3 straipsnyje neminimas išimtinai vien tik fizinio skausmo sukėlimas, bet minimas ir dvasinis skausmas, atsirandantis „sukeliant kančią ir įtampą kitomis priemonėmis negu fizinė prievarta“ (žr. *mutatis mutandis*, *Soering prieš Jungtinę Karalystę*, 1989 m. liepos 7 d., § 100, A serija, Nr. 161). Šiuo požiūriu Teismas pareiškia, kad trys sulaikytieji vyrai buvo artimiausi pareiškėjų šeimos nariai: V. I. – pirmosios pareiškėjos sūnus ir antrosios pareiškėjos brolis, A. I. – pirmosios pareiškėjos vyras ir antrosios pareiškėjos tėvas, O. B. – pirmosios pareiškėjos brolis ir antrosios pareiškėjos dėdė. Nėra abejonų, kad jų nuomonė, jog vaizdas regint juos mušamus policijos pareigūnų (kalbant apie antrąją pareiškėją) ir nesėkmingi bandymai gauti informaciją dėl sulaikymo priežasties (kalbant apie pirmąją) išgąsdino pareiškėjas dėl to, kad situacija buvo persmelkta savivalės, ir tai sukėlė joms emocines ir psichologines kančias. Apskritai, atsižvelgdamas į pirmosios pareiškėjos sužalojimus ir tą faktą, kad teismo medicinos ekspertas buvo tos nuomonės, jog dėl jų ji bus nedarbinga devynias dienas, į sužalojimų pėdsakus ant antrosios pareiškėjos kūno ir tai, kad abi pareiškėjos liudijo policijos pareigūnus naudojus prievartą, Teismas pripažįsta, kad pareiškėjos patyrė netinkamą elgesį, kuris buvo pakankamai sunkus, kad būtų galima jį laikyti žeminančiu žmogaus orumą, ir todėl jis patenka į Konvencijos 3 straipsnio taikymo sritį.

48. Esant tokiems faktams, Vyriausybei tenka našta argumentuotai įrodyti, kad panaudota jėga nebuvo per didelė.

49. Atsižvelgdamas į bylos faktus Teismas negali nepaisyti to, kad pareiškėjos buvo sužalotos atsitiktinės policijos operacijos metu, kuri pakrypo netikėta linkme. Vadinasi, policijos pareigūnai buvo iškviesti reaguoti be išankstinio pasirengimo (žr. priešingą išvadą anksčiau minėtoje *Matko* byloje, § 102, ir *Rehbock prieš Slovėniją*, Nr. 29462/95, § 72, ECHR 2000-XII). Atsižvelgiant į tai, su kokiais sunkumais susiduriama palaikant teisėtą šiuolaikinėje visuomenėje, taip pat į žmogaus elgesio nenusipėjimą ir operatyvinių veiksmų pasirinkimą paisant prioritetų ir išteklių, pozityvioji pareiga turi būti suprantama taip, kad neprimestų valdžios

institucijoms pernelyg didelės naštos (žr. *mutatis mutandis*, *Mahmut Kaya prieš Turkiją*, Nr. 22535/93, § 86, ECHR 2000-III).

50. Teismas atkreipia dėmesį, kad pagrįsdama jėgos naudojimą prieš pareiškėjas ir jų giminaičius, Vyriausybė argumentavo, jog tie šeimos nariai buvo sulaikyti teisėtai, nes trukdė policijos pareigūnams atlikti savo teisėtas pareigas ir juos įžeidinėjo. Tačiau Teismas negali nepastebėti to fakto, kad 2004 m. gruodžio 15 d. prokuroro nutarimu tie įtarimai buvo panaikinti kaip nepagrįsti. Nors visa tai savaime neįrodo, tačiau vis dėlto verčia abejojti, ar tikrai buvo būtina sulaikyti pareiškėjų šeimos narius bei panaudoti fizinę jėgą sulaikymui įvykdyti. Teismas kartu atkreipia dėmesį, kad požymių, jog sužalojimų būtų patyrę policininkai, kaip paprastai būna panašiais atvejais, nebuvo.

51. Kalbant apie ankstesnę Vyriausybės teiginį, kad jėga prieš pareiškėjas buvo panaudota proporcingai, Teismas atkreipia dėmesį, kad yra dvi viena kitai prieštaraujančios įvykių versijos. Vidaus tyrimų poskyrio ikiteisminį tyrimą atlikęs pareigūnas, prokuroras ir Vilniaus miesto pirmosios apylinkės teismas priėmė sprendimus pareiškėjų nenaudai, pastebėdami, kad A. I., V. I. ir O. B. nebūtų patyrę jokių fizinių sužalojimų, jei nebūtų priešinęsi sulaikymui. Todėl Teismas pareiškia, kad priešingai nei *Klaas* byloje (30 punktas), šiuo atveju Vilniaus miesto pirmasis apylinkės teismas ir netgi prokuroras, kuris turėjo užtikrinti nepriklausomą ir objektyvų tyrimą, neturėjo galimybės tiesiogiai išklausti baudžiamosios bylos šalių ir liudininkų bei įvertinti jų parodymų patikimumo. Priešingai, kaip rodo prokuroro nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl tariamo policijos piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi, nors pareiškėjos ir aiškiai paprašė prokurorus perimti ikiteisminį tyrimą, dar kartą apklausti liudytojus ir nustatyti, kokius veiksmus atliko ir kokia apimtimi prie įvykių prisidėjo kiekvienas policijos pareigūnas, prokurorai apsiribojo liudytojų parodymų, kuriuos policijos nuovadoje užrašė Vidaus tyrimų poskyrio ikiteisminį tyrimą atliekantis pareigūnas, apibendrinimu.

52. Be to, Teismas yra tos nuomonės, kad tiesiogiai nagrinėti hierarchinio ir institucinio policijos nepriklausomumo klausimą nėra būtina, atsižvelgiant į tai, kad tyrimas apskritai buvo neveiksmingas dėl toliau nurodytų trūkumų. Kalbant apie Vilniaus miesto pirmąjį apylinkės teismą, teismas atkreipia dėmesį, kad jis vieno puslapio apimties nutartyje tik paprasčiausiai glaustai pakartojo atliktus procesinius veiksmus ir apibendrino prokuroro išvadas (dėl veiksmingo ir išsamaus tyrimo, susijusio su tvirtinimu apie netinkamą policijos pareigūnų elgesį žr. *in contrario*, *Peleckas prieš Lietuvą* (dec.), Nr. 18293/03, 2007 m. lapkričio 6 d.). Teismas atsižvelgia į tą faktą, kad apylinkės teismas priėmė procesinio pobūdžio sprendimą, užuot išnagrinėjęs skundo dėl policijos pareigūnų piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi esmę ir priėmęs sprendimą dėl faktinės policijos pareigūnų kaltės nustatymo. Tačiau Teismas yra ypač susirūpinęs tuo, kad kaltinimai trims vyrams buvo panaikinti 2004 m. gruodžio 15 d., ir nei Vilniaus apygardos prokuratūros vyriausiojo prokuroro pavaduotojas, priimdamas 2005 m. vasario 7 d. nutarimą, nei ikiteisminio tyrimo teisėjas, priimdamas 2005 m. kovo 3 d. nutartį, nemanė, jog svarbu ir pagrįsta būtų atsižvelgti į šią aplinkybę ir iš naujo pradėti ikiteisminį tyrimą, apklausiant pareiškėjas, policijos pareigūnus ir liudytojus skaidresniu būdu nei vykdant paprasčiausią apklausą policijos nuovadoje, kur, savaime suprantama, liudytojai ir nukentėjęs galėjo patirti didesnę psichologinę spaudimą. Dėl pastarojo aspekto Teismas atkreipia dėmesį į pareiškėjų kaltinimą, nepriklausomai nuo to, ar jis buvo pagrįstas, kad policijos ikiteisminio tyrimo pareigūnas klaidino kai kuriuos liudytojus ir jų parodymus užrašė taip, kad jie būtų palankesni su įvykiais susijusiems policijos pareigūnams. Dar daugiau, savo pastabose dėl priimtino ir bylos esmės Vyriausybė pateikė vidaus teismų praktikos pavyzdžių (žr. 33 punktą pirmiau), kuriuose klausimas dėl policijos pareigūnų atsakomybės buvo išspręstas iš esmės, policijos pareigūnai buvo pripažinti kaltais dėl piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi, ir nukentėjęs bei liudytojai buvo apklausti teisme. Teismas taip pat atkreipia dėmesį, kad ikiteisminio tyrimo metu nenustatyta, koks buvo konkretus kiekvieno įvykiuose dalyvavusio policijos pareigūno vaidmuo – iki šiol neaišku, kokia apimtimi kiekvienas prisidėjo prie pareiškėjų

sužalojimų. Galiausiai savo pastabose Teismui pati Vyriausybė pripažino, kad kai kurie prieštaravimai pareiškėjų byloje galėjo būti nepašalinti.

53. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teismas daro išvadą, kad valstybė yra atsakinga pagal Konvencijos 3 straipsnį už žeminantį orumą elgesį, kuris pasireiškė fizinės ir dvasinės prievartos visuma prieš pareiškėjas, ir veiksmingo incidento tyrimo nebuvimą, todėl šis Konvencijos nuostata buvo pažeista.

II. KITI TARIAMI KONVENCIJOS PAŽEIDIMAI

54. Vadovaudamosi Konvencijos 5 straipsnio 1 dalimi, pareiškėjos pateikė skundą dėl O. B., V. I. ir A.I. sulaikymo. Čia Teismas atkreipia dėmesį, kad iš pačių pareiškėjų laisvė nebuvo atimta. Todėl jos negali tvirtinti, kad yra aukos pagal Konvencijos 34 straipsnį, ir jų skundas atmetamas pagal Konvencijos 35 straipsnio 4 dalį.

III. KONVENCIJOS 41 STRAIPSNIO TAIKYMAS

55. Konvencijos 41 straipsnyje numatyta:

„Jeigu Teismas nustato Konvencijos ar jos protokolų pažeidimą ir jei Aukščiausios Susitariančios šalies įstatymai leidžia tik iš dalies atlyginti pažeidimu padarytą žalą, prireikus Teismas gali priteisti nuketėjusiai šaliai teisingą atlyginimą.“

A. Žala

56. Pareiškėjos reikalavo priteisti 289 855 eurus (EUR) neturtinės žalos.

57. Vyriausybė ginčijo, kad reikalavimas esąs per didelis ir nepagrįstas.

58. Teismas atkreipia dėmesį, kad šioje byloje nustatytas Konvencijos 3 straipsnio pažeidimas. Esant tokios aplinkybėms, Teismas mano, kad pareiškėjos patyrė tam tikras kančias ir nusivylimą, kurių, vien Teismui konstatuojant pažeidimą, negalima kompensuoti. Vadovaudamasis teisingumo pagrindais, Teismas priteisia kiekvienai pareiškėjai po 9 000 EUR neturtinei žalai atlyginti.

B. Kaštai ir išlaidos

59. Pareiškėjos taip pat reikalavo atlyginti 1 250 Lietuvos litų (LTL, apie 360 EUR) ikiteisminio tyrimo išlaidų ir 2 380 LTL (apie 690 EUR) teismo išlaidų.

60. Vyriausybė minėtus reikalavimus ginčijo.

61. Pagal Teismo praktiką pareiškėjas turi teisę reikalauti atlyginti kaštus ir išlaidas tik tiek, kiek įrodoma, kad jie buvo būtini, realiai patirti ir protingo dydžio. Šiuo atveju, atsižvelgdamas į turėtus dokumentus ir į minėtus kriterijus, Teismas priteisia pareiškėjoms bendrą galutinę 1 050 EUR sumą visoms išlaidoms kompensuoti.

C. Palūkanos nevykdant įsipareigojimų

62. Teismas mano, kad palūkanos nevykdant įsipareigojimų turi būti skaičiuojamos pagal ribinę Europos centrinio banko skolinimo normą, pridedant tris procentus.

DĖL ŠIŲ PRIEŽASČIŲ TEISMAS VIENBALSIAI

1. *Skelbia* pareiškėjų skundą dėl netinkamo policijos pareigūnų elgesio ir veiksmingo tyrimo nebuvimo priimtiniu, o likusius reikalavimus – nepriimtinais;

2. *Nustato*, kad buvo pažeistas Konvencijos 3 straipsnis;

3. *Nustato*:

a) kad per tris mėnesius nuo tos dienos, kai sprendimas taps galutiniu pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį, valstybė atsakovė turi sumokėti:

i) kiekvienai pareiškėjai po 9 000 (devynis tūkstančius) EUR neturtinei žalai atlyginti;

ii) kartu abiem pareiškėjoms 1 050 (vieną tūkstantį penkiasdešimt) EUR patirtų išlaidų;

iii) bet kokį mokesį, kuris gali būti taikomas šioms sumoms, kurios turi būti konvertuojamos į valstybės atsakovės valiutą pagal sprendimo įvykdymo dienos kursą;

b) nuo minėto trijų mėnesio termino pasibaigimo iki sprendimo įvykdymo per įpareigojimų nevykdymo laiką nuo minėtos sumos turės būti mokamos paprastosios palūkanos pagal ribinę Europos centrinio banko skolinimo normą, pridedant tris procentus;

4. *Atmeta* kitus pareiškėjų reikalavimus dėl teisingo atlyginimo.

Surašyta anglų kalba ir paskelbta raštu 2011 m. kovo 15 d. vadovaujantis Teismo Reglamento 77 taisyklės 2 ir 3 dalimis.

Kanclerio pavaduotoja

Françoise Elens-Passos

Pirmininkė

Françoise Tulkens